

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

വാലിനാ സുഗ്രീവാംഗദൗ പ്രതി മനസോ വാർതാ നിവേദ്യ
സ്വപ്രാണാനാം പരിത്യാഗഃ

വീക്ഷമാണസ്തു മന്ദാസുഃ
സർവതോ മന്ദമുച്ഛസൻ |
ആദാവേവ തു സുഗ്രീവം
ദദർശാനുജമഗ്രതഃ || 4.22.1 ||

തം പ്രാപ്തവിജയം വാലീ
സുഗ്രീവം പ്ലവഗേശ്വരം |
ആദാഷ്യ വ്യക്തയാ വാചാ
സന്സേഹമിദമബ്രവീത് || 4.22.2 ||

സുഗ്രീവ ദോഷേണ ന മാം
ഗന്തുമർഹസി കിൽബിഷാത് |
കൃഷ്യമാണം ദവിഷ്യേണ
ബുദ്ധിമോഹേന മാം ബലാത് || 4.22.3 ||

യുഗപദ് വിഹിതം താത
ന മന്യേ സുഖമാവയോഃ |
സൗഹാർദം ഭ്രാതൃയുക്തം ഹി
തദിദം ജാതമന്യമാ || 4.22.4 ||

പ്രതിപദ്യ ത്വമദ്യൈവ
 രാജ്യമേഷാം വനൗകസാം |
 മാമപ്യദ്യൈവ ഗച്ഛന്തം
 വിദ്ധി വൈവസ്വതക്ഷയം ||4.22.5 ||

ജീവിതം ച ഹി രാജ്യം ച
 ശ്രീയം ച വിപുലാം തമാ |
 പ്രജഹാദ്യേഷ വൈ തൂർണ -
 മഹം ചാഗർഹിതം യശഃ ||4.22.6 ||

അസ്യാം ത്വഹമവസ്ഥായാം
 വീര വക്ഷ്യാമി യദ് വചഃ |
 യദ്യപ്യസുകരം രാജൻ
 കർതുമേവ ത്വമർഹസി ||4.22.7 ||

സുഖാർഹം സുഖസംവൃദ്ധം
 ബാലമേനമബാലിശം |
 ബാഷ്പപൂർണമുഖം പശ്യ
 ഭൂമൗ പതിതമംഗദം ||4.22.8 ||

മമ പ്രാണൈഃ പ്രിയതരം
 പുത്രം പുത്രമിവൗരസം |
 മയാ ഹീനമഹീനാർഥം
 സർവതഃ പരിപാലയ ||4.22.9 ||

ത്വമപ്യസ്യ പിതാ ദാതാ
 പരിത്രാതാ ച സർവശഃ |
 ദയേഷ്യദയദശ്ചൈവ
 യഥാഹം പ്ലവഗേശ്വര ||4.22.10 ||

ഏഷ താരാത്മജഃ ശ്രീമാം -
 സ്ത്വയാ തുൽയപരാക്രമഃ |
 രക്ഷസാം ച വധേ തേഷാ -
 മഗ്രതസ്തേ ഭവിഷ്യതി || 4.22.11 ||

അനുരൂപാണി കർമാണി
 വിക്രമ്യ ബലവാൻ രണേ |
 കരിഷ്യത്യേഷ താരേയ -
 സ്തേജസ്യീ തരുണോഽംഗദഃ || 4.22.12 ||

സുഷേണദുഹിതാ ചേയ -
 മർഥസുകൃവിനിശ്ചയേ |
 ഔത്പാതികേ ച വിവിധേ
 സർവതഃ പരിനിഷ്ഠിതാ || 4.22.13 ||

യദേഷാ സാധ്വീതി ബ്രൂയാത്
 കാർയം തൻമുക്തസംശയം |
 നഹി താരാമതം കിഞ്ചി -
 ദന്യഥാ പരിവർതതേ || 4.22.14 ||

രാഘവസ്യ ച തേ കാർയം
 കർതവ്യമവിശങ്കയാ |
 സ്യാദധർമോ ഹ്യകരണേ
 ത്യാം ച ഹിംസ്യാദമാനിതഃ || 4.22.15 ||

ഇമാം ച മാലാമാധത്വ
 ദിവ്യാം സുഗ്രീവ കാഞ്ചനീം |
 ഉദാരാ ശ്രീഃ സ്ഥിതാ ഹ്യസ്യാം
 സമ്പ്രജ്യാൻമൃതേ മയി || 4.22.16 ||

ഇത്യേവമുക്തഃ സുഗ്രീവോ
 വാലിനാ ഭ്രാതൃസൗഹൃദാത് |
 ഹർഷം ത്യക്ത്വാ പുനർദീനോ
 ഗ്രഹഗ്രസ്തു ഇവോഡുരാട് ||4.22.17 ||

തദ്വാലിവചനാച്ഛാന്തഃ
 കുർവൻ യുക്തമതന്ദ്രിതഃ |
 ജഗ്രാഹ സോദ്യഭ്യനുജ്ഞാതോ
 മാലാം താം ചൈവ കാഞ്ചനീം ||4.22.18 ||

താം മാലാം കാഞ്ചനീം ദത്ത്വാ
 ദൃഷ്ട്വാ ചൈവാത്മജം സ്ഥിതം |
 സംസിദ്ധഃ പ്രേത്യഭാവായ
 സ്നേഹാദംഗദമബ്രവീത് ||4.22.19 ||

ദേശകാലൗ ഭജസ്യാദ്യ
 ക്ഷമമാണഃ പ്രിയാപ്രിയേ |
 സുഖദുഃഖസഹഃ കാലേ
 സുഗ്രീവവശഗോ ഭവ ||4.22.20 ||

യഥാ ഹി ത്വം മഹാബാഹോ
 ലാലിതഃ സതതം മയാ |
 ന തഥാ വർത്തമാനം ത്വാം
 സുഗ്രീവോ ബഹു മന്യതേ ||4.22.21 ||

നാസ്യാമിത്രൈർഗതം ഗച്ഛേ -
 ര്മാ ശത്രുഭിരരിന്ദമ |
 ഭർതുരർഥപരോ ദാന്തഃ
 സുഗ്രീവവശഗോ ഭവ ||4.22.22 ||

ന ചാതിപ്രണയഃ കാർയഃ
 കർതവ്യോപ്രണയശ്ച തേ |
 ഉഭയം ഹി മഹാദോഷം
 തസ്മാദന്തരദ്യുഗ് ഭവ || 4.22.23 ||

ഇത്യുക്തത്വാഥ വിവൃത്താക്ഷഃ
 ശരസമ്പീഡിതോ ഭൃശം |
 വിവൃതൈർദശനൈർഭീമൈ -
 ര്ബഭദ്രവോക്ത്രാന്തജീവിതഃ || 4.22.24 ||

തതോ വിചുക്രൂശുസ്തത്ര
 വാനരാ ഹതയുമപാഃ |
 പരിഭേവയമാനാസ്തേ
 സർവേ പ്ലവഗസന്തമാഃ || 4.22.25 ||

കിഷ്കിന്ധാ ഹൃദ്യ ശൂന്യാ ച
 സ്വർഗതേ വാനരേശ്വരേ |
 ഉദ്യാനാനി ച ശൂന്യാനി
 പർവതാഃ കാനനാനി ച || 4.22.26 ||

ഹതേ പ്ലവഗശാർദുലേ
 നിഷ്ഠഭാ വാനരാഃ കൃതാഃ |
 യസ്യ വേഗേന മഹതാ
 കാനനാനി വനാനി ച || 4.22.27 ||

പുഷ്പൗഘേണാനുബദ്ധ്യന്തേ
 കരിഷ്യതി തദദ്യ കഃ |
 യേന ദത്തം മഹദ് യുദ്ധം
 ഗന്ധർവസ്യ മഹാത്മനഃ || 4.22.28 ||

ഗോലഭസ്യ മഹാബാഹോ -
 ര്ഭശ വർഷാണി പഞ്ച ച |
 നൈവ രാത്രൗ ന ദിവസേ
 തദ് യുദ്ധമുപശാമ്യതി || 4.22.29 ||

തതഃ ഷോഡശമേ വർഷേ
 ഗോലഭോ വിനിപാതിതഃ |
 തം ഹത്യാ ദുർവിനീതം തു
 വാലീ ദംശ്രാകരാലവാൻ |
 സർവാഭയങ്കരോസ്താകം
 കഥമേഷ നിപാതിതഃ || 4.22.30 ||

ഹതേ തു വീരേ പ്ലവഗാധിപേ തദാ
 പ്ലവംഗമാസ്തത്ര ന ശർമ ലേഭിരേ |
 വനേചരാഃ സിംഹയുതേ മഹാവനേ
 യഥാ ഹി ഗാവോ നിഹതേ ഗവാം പതൗ || 4.22.31 ||

തതസ്തു താരാ വ്യസനാർണവപ്ലുതാ
 മൃതസ്യ ഭർതൂർവദനം സമീക്ഷ്യ സാ |
 ജഗാമ ദൂമിം പരിരഭ്യ വാലിനം
 മഹാദ്രുമം ചിന്നമിവാശ്രിതാ ലതാ || 4.22.32 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ||